

15. Zelenjadarske urice

Posvet Javne službe v vrtnarstvu

SORTE IN TEHNOLOGIJE PRIDELAVE MLADE ČEBULE

Eva Smolnikar, Mojca Škof in dr. Kristina Ugrinovič

VSEBINA

- Pridelava v Sloveniji
- Sortiment
- Izvedba poskusov
- Rezultati poskusov po lokacijah
- Sorte

PRIDELAVA ČEBULE V SLOVENIJI

v letu 2022

- skupna pridelava – 487 ha površin, povprečni pridelek 16,6 t/ha
- tržna pridelava – 313 ha površin, povprečni pridelek 18,5 t/ha
- povprečen pridelek je odvisen od rastne sezone, vremenskih razmer in tehnologije pridelave
- najpomembnejše regije za pridelavo so Gorenjska, Osrednjeslovenska, Podravska in Pomurska regija
- pridelava lahko poteka na prostem ali v zaščitelih prostorih
- tržna pridelava:
 - 5.801 t čebule
 - 312,5 ha na prostem, 595 kmetijskih gospodarstev
 - 0,2 ha v zaščiteljenem prostoru, 11 kmetijskih gospodarstev

v letu 2023

- skupna pridelava – 470 ha površin, povprečni pridelek 19,7 t/ha
- tržna pridelava – 355 ha površin, povprečni pridelek 21,5 t/ha

vir: Statistični urad Republike Slovenije

SORTIMENT

- Vrste
- Sorte
- Velikost plodov
- Oblika plodov (ovalne, okrogle, sploščene)
- Barva (rdeča, rumena, bela)
- Zgodnost
- Okus (pekoče, polpekoče, sladke)
- Namen uporabe (sveža, kuhanje, vlaganje)

- Slovenska sortna lista 6 sort čebule
- Evropska sortna lista 999 sort čebule in 73 sort zimskega luka/stoletne čebule

Registrska št. sorte	Sorta	Datum vpisa	Vzdrževalec	Opombe
ALC004	Belokranjka	01.12.2016	232	
ALC008	Holandska rumena = Stuttgarter Riesen, Štutgartska	28.05.2019	232	
ALC036	Ivica rdeča	25.10.2023	489	vs
ALC017	Ptujska rdeča	06.10.2014	232	
ALC038	Račanka	20.01.2020	626	
ALC023	Tera	22.11.2023	232	

vir: UVHVVR - Sortna lista poljščin, zelenjadnic, sadnih rastlin in trte za leto 2024

MLADA ČEBULA

- za pridelavo se lahko uporabljajo sorte vrst *Allium cepa* L. in *Allium fistulosum* L.
- v Aziji zelo priljubljena – največ mlade čebule pridelajo Kitajska, Japonska, Južna Koreja
- pridelava z direktno setvijo, preko vzgoje sadik ali iz čebulčka
- prodaja v šopkih, cela rastlina z listi
- pobiranje postopno glede na potrebe trga

Čebula (*Allium cepa* L.)

- odebeljeno lažno steblo in listi
- lahko se pobira kot mlado čebulo ali pa se pusti in pobere čebulice

Zimski luk, stoletna čebula, trajna ozimna čebula (*Allium fistulosum* L.)

- dolgo in odebeljeno lažno steblo in listi
- oblikuje cvetna stebila (ne vse sorte)
- lahko uporabljamo kot mlado čebulo čez celo leto

MLADA ČEBULA

Na BF poskus z zimskim lukom

- sajenje sadik z eno rastlino – najbolj kakovosten pridelek
- sadika s tremi rastlinami – največji hektarski pridelek
- direktna setev povprek – povprečni rezultati
- direktna setev v vrste – kvaliteten pridelek, podpovprečen hektarski donos

Vir: Manj znana čebulnica: zimski luk (*Allium fistulosum* L.), Posvet JS v vrtnarstvu, 10. Zelenjadarske urice, 2020, Ana Slatnar (BF)

IZVEDBA POSKUSOV

Pridelava prezimne čebule je pri nas razširjena predvsem na Primorskem, čeprav jo lahko, predvsem za mlado čebulo, pridelujemo tudi drugod po Sloveniji, tako na prostem kot v enostavnih zaščitnih prostorih.

2022/23 in 2023/24 preskušanje prezimnih sort čebule na prostem in v zaščitnih prostorih

LOKACIJE

Jablje (rastlinjak),
Murska Sobota (neogrevan tunel),
Ptuj (na prostem),
Šempeter (neogrevan tunel in na prostem)

4 sort:

Starlight, Hielo, Blanca Barletta, Racer
Sorte pripadajo vrstama *Allium cepa* ali *Allium fistulosum*

TERMIN

setev: konec avgusta, 24. avgusta l. 22 in 29. avgusta l. 23

presajanje: Jablje 6. oktobra, Šempeter 13. oktobra, Murska Sobota 14. oktobra, Ptuj 28. oktobra v letu 2022

Jablje 16. oktobra, Murska Sobota 25. oktobra, Ptuj 2. novembra, Šempeter 14. novembra v letu 2023

IZVEDBA POSKUSOV

Zasnova:

- preko vzgoje sadik
- na prostem in v zaščitениh prostorih
- brez prekrivanja tal
- kapljično namakanje
- gredice, 3-vrstni pasovi

VZGOJA SADIK

- v rastlinjaku v Jabljah za vse lokacije
- setev v stiroporne setvene plošče (228 lukenj/ploščo)
- min T za vznik 7 °C, optimalna T 15 °C seme vzkali v 7-10 dneh
- okoli 15°C v času kalitve in prvih nekaj dni po vzniku, nato znižamo tako dnevno kot nočno temp na 7-10 °C
- zalivanje
- dognojevanje sadik

IZVEDBA POSKUSOV

- ni toplotno zahtevna rastlina
 - zahteva visoko talno vlago v začetni fazi razvoja, ker ima plitve korenine
 - optimalna T za rast je med 15 in 18 °C
 - tla lahka do srednje težka, pH 6-6,8
 - dobra navlaženost tal, suša vpliva na zmanjšanje pridelka
 - gnojenje glede na odvzem in založenost tal
 - odvzem: 120 kg/ha N, 75 kg/ha P₂O₅ in 180 kg/ha K₂O
 - oskrba: po potrebi okopavanje, dognojevanje, zalivanje, varstvo pred boleznimi in škodljivci
-
- presajanje na gredice, gola tla, kapljično namakanje
 - gostota posevka:
 - 3 vrste na gredico
 - 20 cm razdalja med vrstami, v vrsti razdalja 10 cm

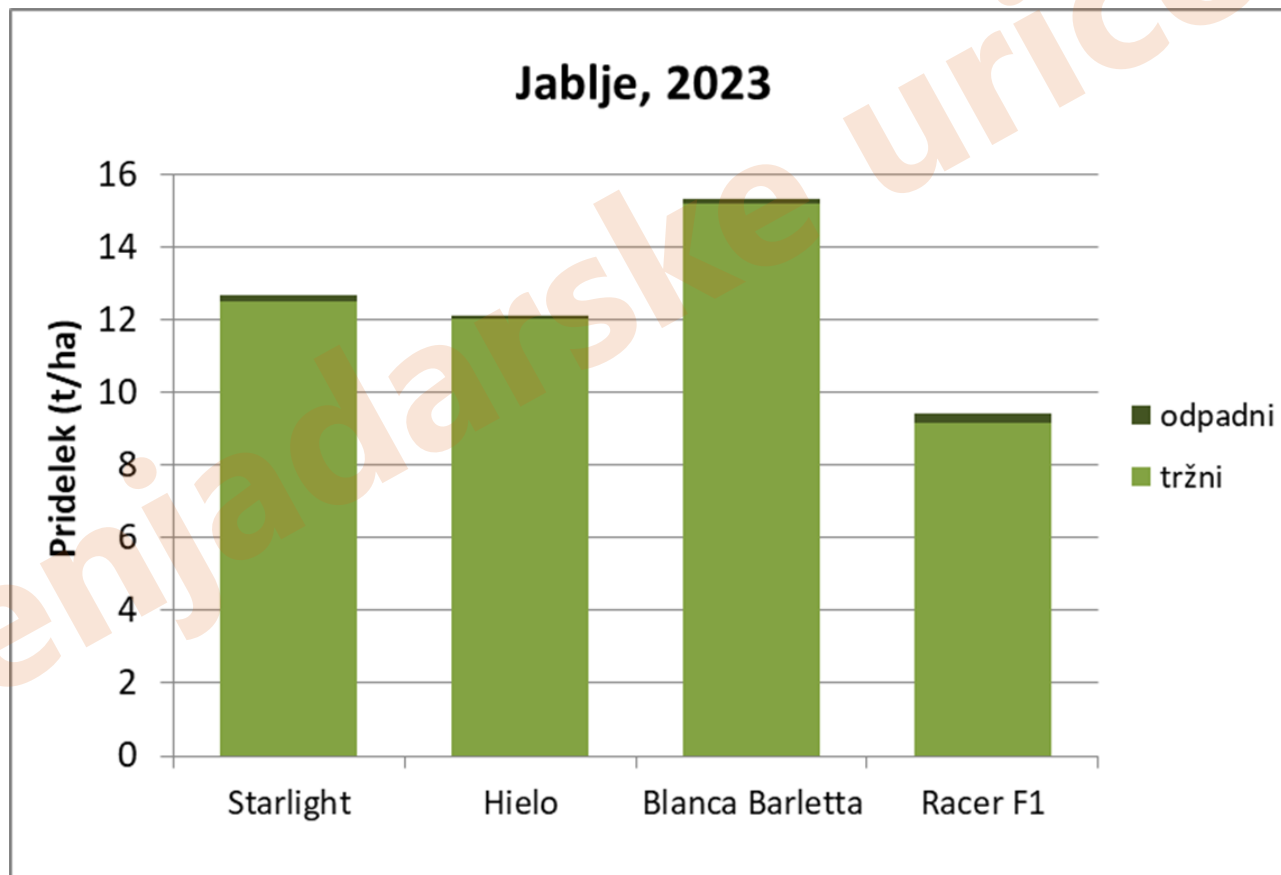

REZULTATI POSKUSOV 2023

Jablje – rastlinjak

- setev: 24.08.2022
- presajanje: 06.10.2022
- pobiranje: 21.03. – 03.04.2023
- oskrba: osnovno gnojenje – brez (predposevek plodovke); ogrevanje; namakanje
- najzgodnejšo sorto Racer smo pobrali 21.03., sorto Blanca Barletta 29.03., sorti Starlight in Hielo pa 03.04.2023

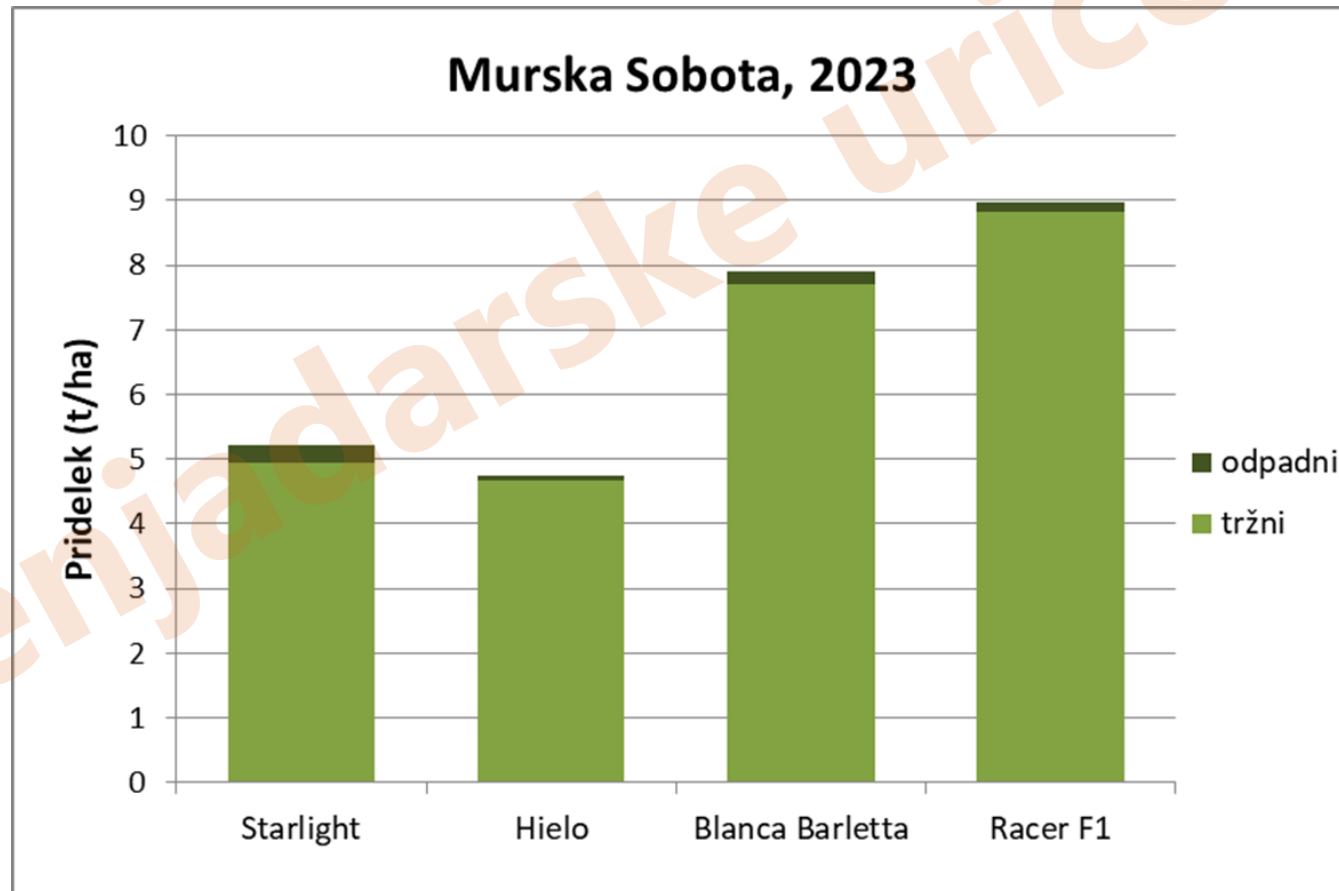

REZULTATI POSKUSOV 2023

Murska Sobota – neogrevan tunel

- setev: 24.08.2022
- presajanje: 14.10.2022
- pobiranje: 12.04.2023
- oskrba: osnovno gnojenje 150 kg/ha NPK 6:12:24, dognojevanje spomladi 100 kg/ha KAN, mehansko zatiranje plevelov

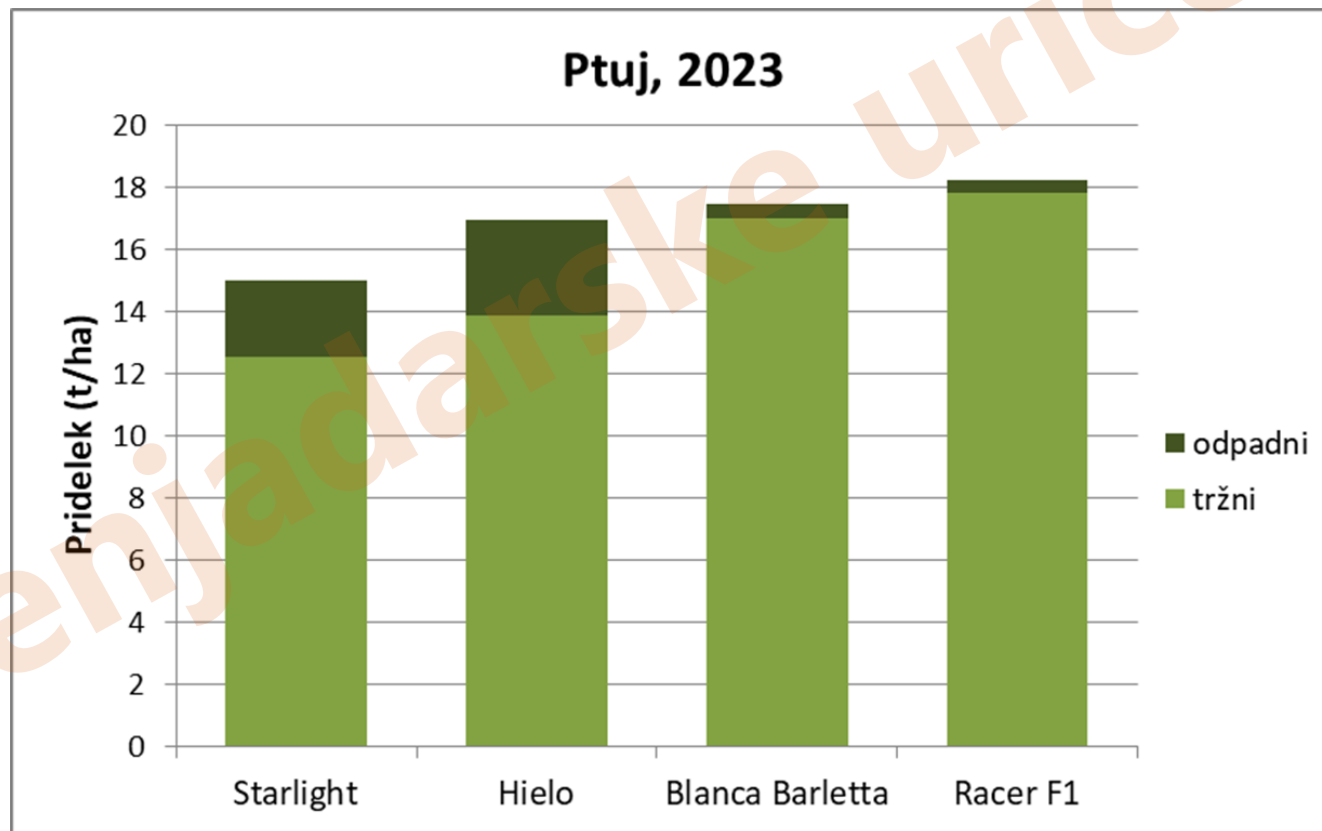

REZULTATI POSKUSOV 2023

Ptuj – na prostem

- setev: 24.08.2022
- presajanje: 28.10.2022
- pobiranje: 10.05.2023 (Blanca Barletta in Racer)
in 26.05.2023 (Starlight in Hielo)
- oskrba: osnovno gnojenje, dognojevanje
spomladi cca 50 kg /ha N

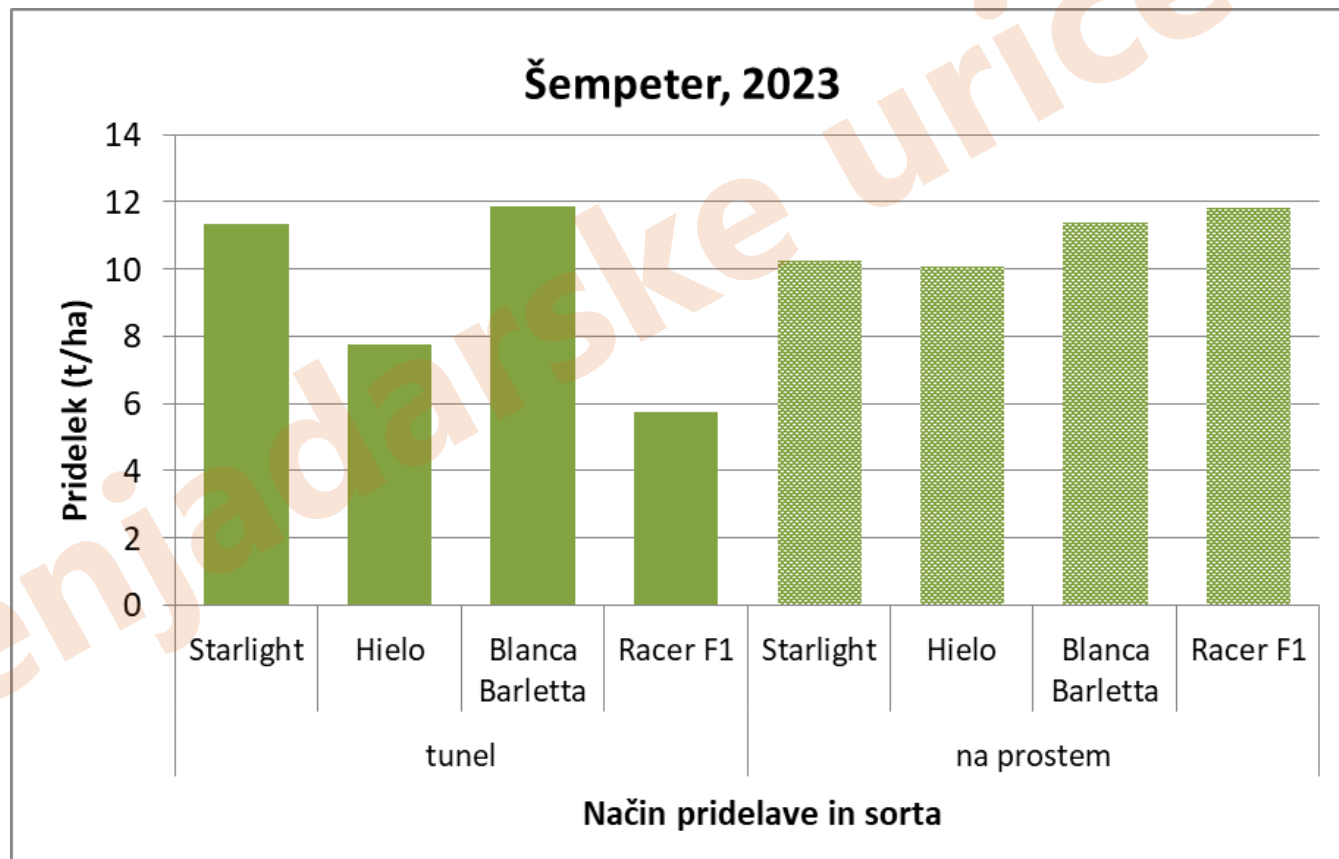

REZULTATI POSKUSOV 2023

Šempeter pri Gorici - na prostem in neogrevan tunnel

- setev: 24.08.2022
- presajanje: 13.10.2022
- pobiranje: 28.03. tunnel Racer, 18.04. tunnel ostale tri in na prostem Racer, 16.05. ostale tri na prostem
- oskrba: osnovno gnojenje; dognojevanje: v februarju cca 50 kg /ha N; namakanje
- v Šempetru v tunelu smo začeli s pobiranjem 28.03. in na prostem 18.04

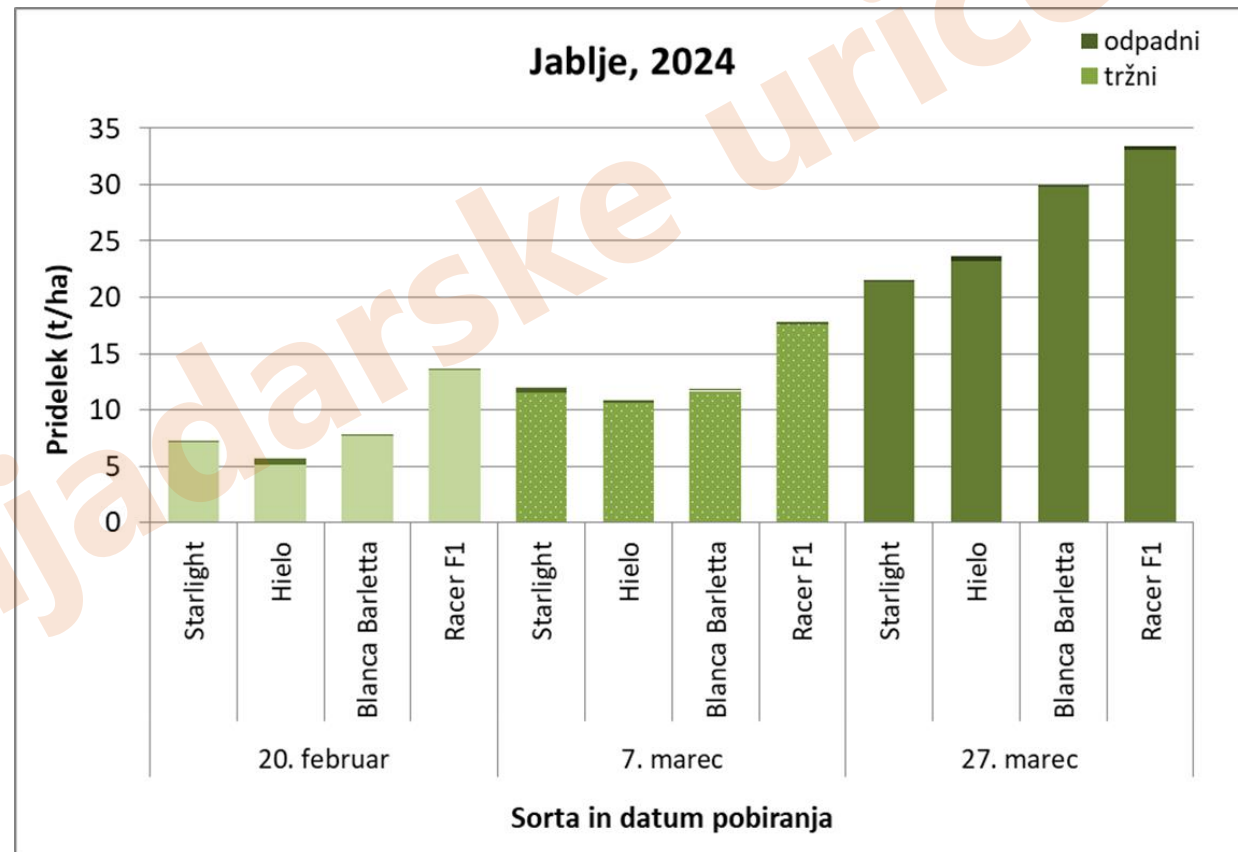

REZULTATI POSKUSOV 2024

Jablje – rastlinjak

- setev: 29.08.2023
- presajanje: 16.10.2023
- pobiranje: 20.02., 07.03. in 27.03.2024
- oskrba: namakanje, ogrevanje
- v Jabljah smo pobirali 3x in največji pridelek vse sorte pri zadnjem pobiranju, pri vseh treh pobiranjih največji pridelek sorta Racer

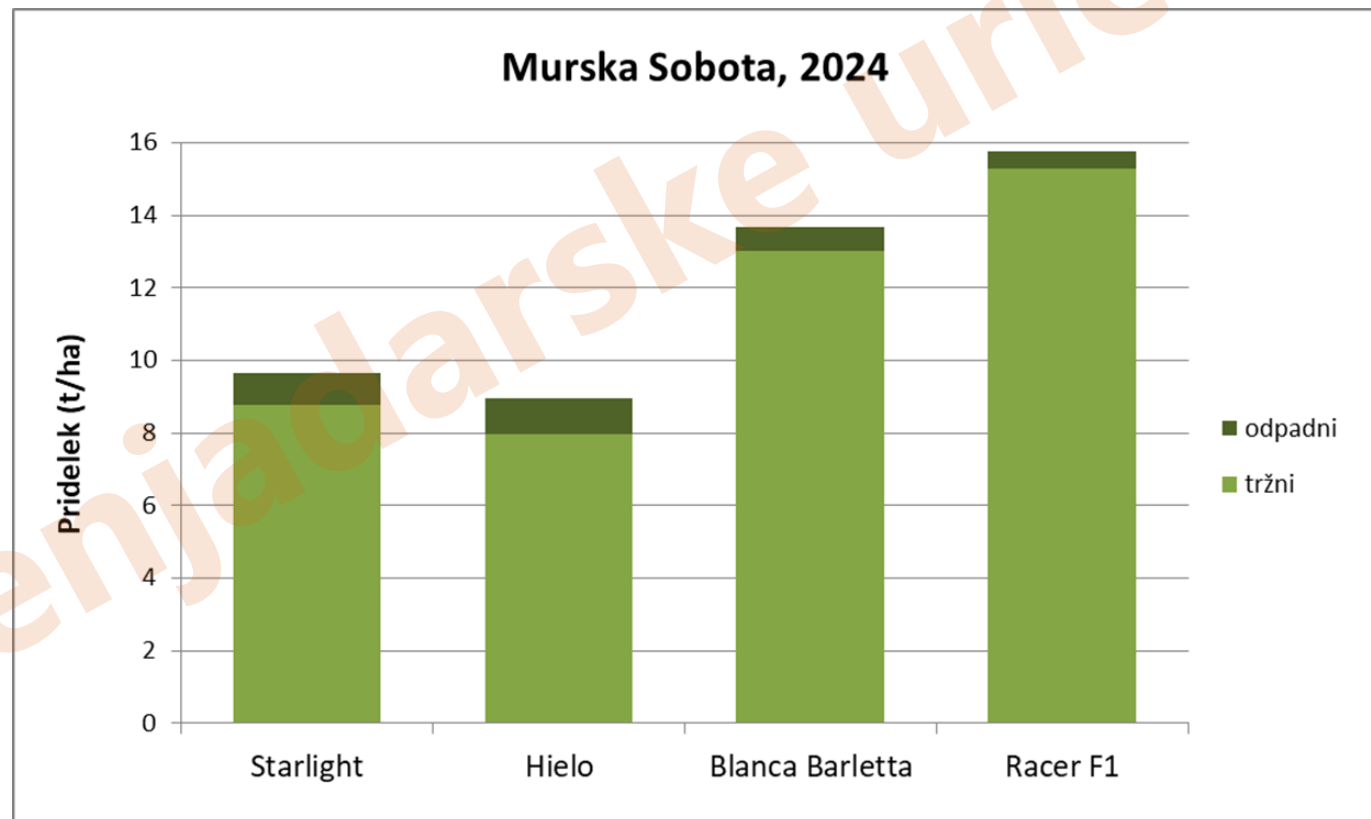

REZULTATI POSKUSOV 2024

Murska Sobota – neogrevan tunel

- setev: 28.08.2023
- presajanje: 25.10.2023
- pobiranje: 10.04.2024
- oskrba: osnovno gnojenje 200 kg/ha NPK 6:12:24, dognojevanje spomladi 80 kg/ha KAN

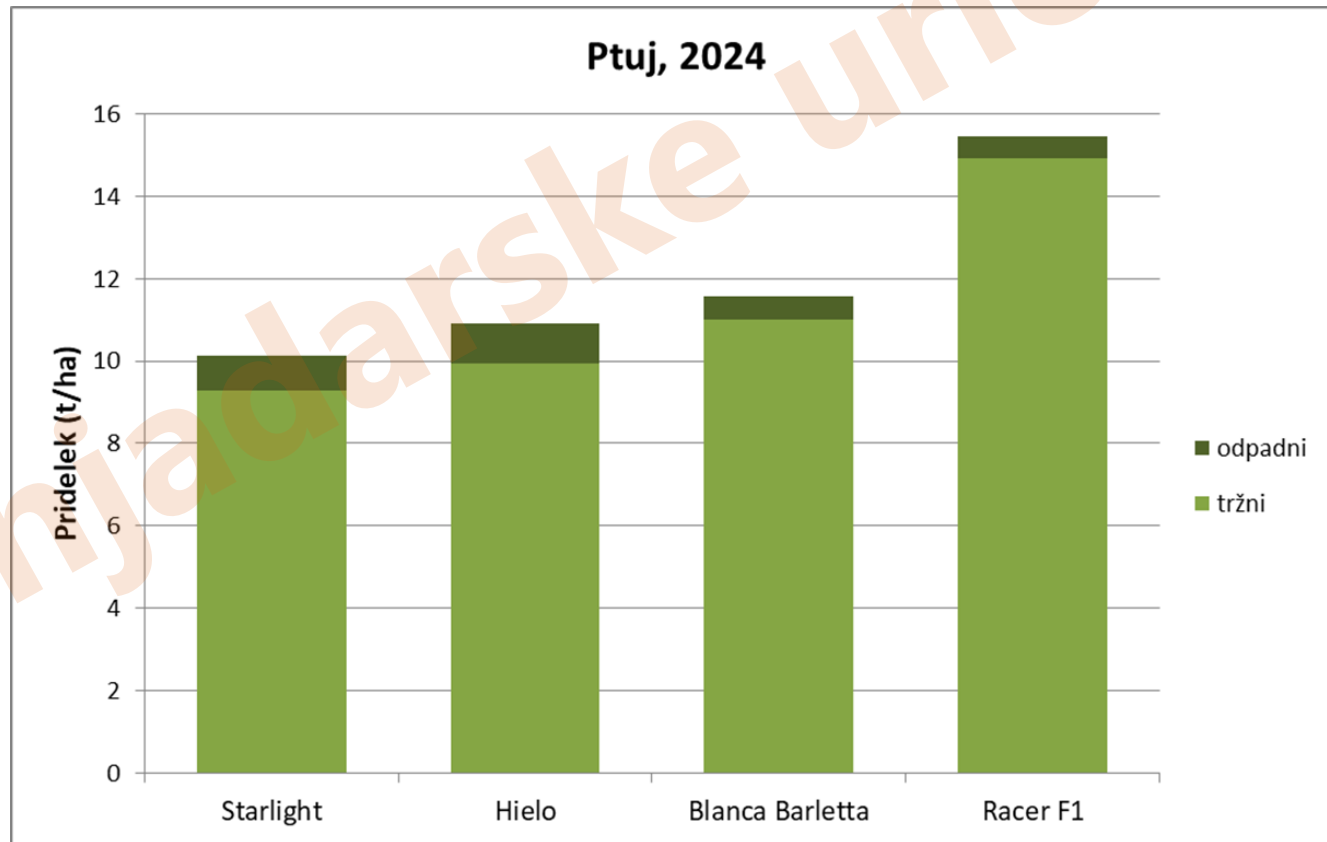

REZULTATI POSKUSOV 2024

Ptuj – na prostem

- setev: 29.08.2023
- presajanje: 02.11.2023
- pobiranje: 09.05.2024
- oskrba: osnovno gnojenje 350 kg/ha NPK 6:12:24 in 260 kg/ha K sulfata

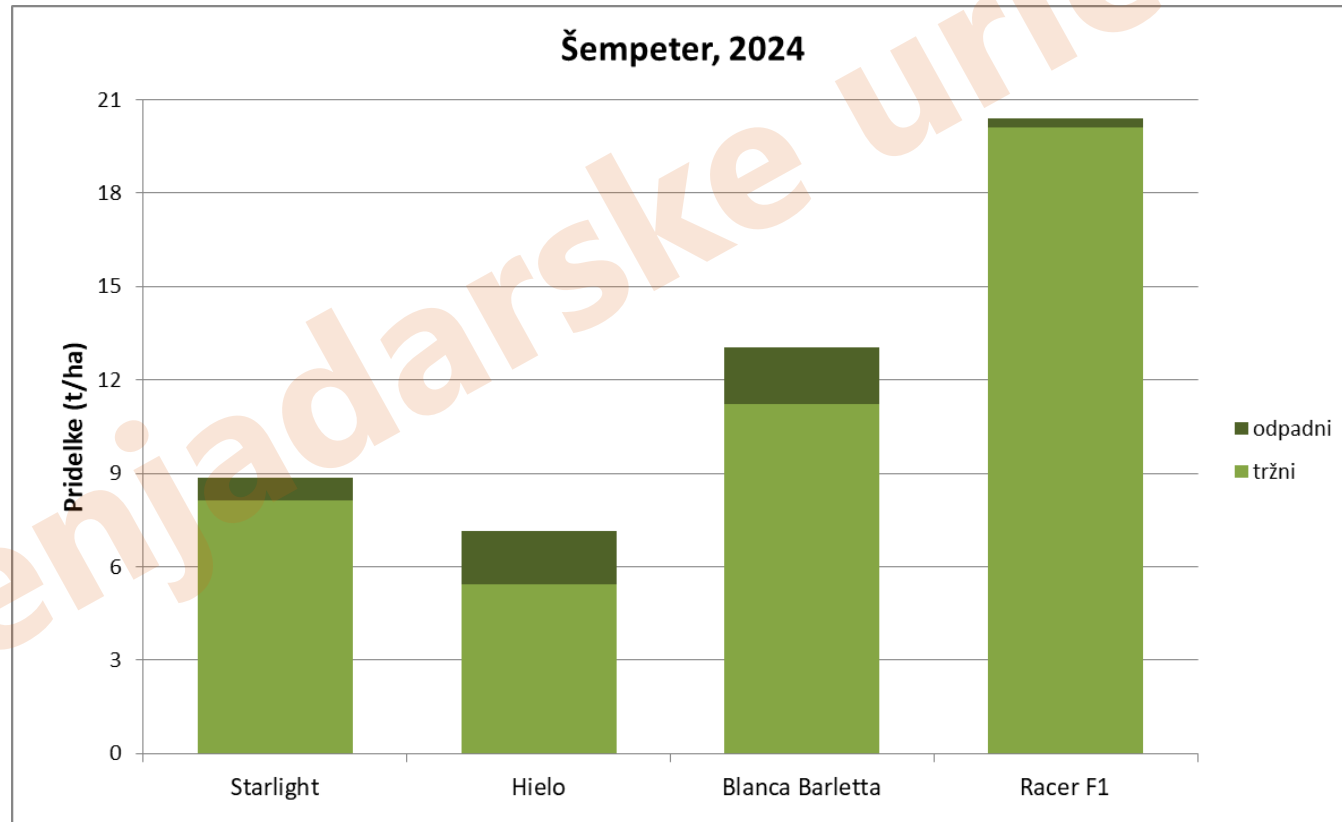

REZULTATI POSKUSOV 2024

Šempeter pri Gorici - neogrevan tunel

- setev: 29.08.2023
- presajanje: 14.11.2023
- pobiranje: 09.04.2024
- oskrba: gnojenje NPK 15:15:15 500 kg/ha,
dognojevanje: v februarju 140 kg/ha KAN;
namakanje

TEŽAVE

- plitev koreninski sistem – pomembno namakanje tudi v zimskem obdobju
- v tunelih brez dogrevanja ni najbolj idealen predposevek za plodovke oz. je čas za pripravo tal zelo kratek
- sorta Racer hitro oblikuje cvetna stebila
- optimalni čas pobiranja močno vpliva na pridelek

Starlight (*Allium cepa*) (Bejo Zaden)

- pozna sorta
- položaj listov – razprt
- barva listov sivo zelena, temna
- malo zadebeljena
- srednje obeljena
- primerna za pridelavo mlade čebule

Hielo (*Allium cepa*)

(Bejo Zaden)

- srednje pozna sorta
- položaj listov – razprt
- barva listov zelena, srednje svetla
- malo zadebeljena
- srednje obeljena
- močan koreninski sistem
- primerna za pridelavo mlade čebule

Blanca Barletta (*Allium cepa*) (Semenarna)

- zgodna do srednje zgodna sorta
- položaj listov – pokončen do razprt
- barva listov zelena, srednje intenzivna
- močno zadebeljena
- srednje obeljena
- primerna za pridelavo mlade čebule
- uporabljajo tudi za vlaganje

Racer F1 (*Allium fistulosum*)
(Tokita Seeds)

- zgodna sorta
- položaj listov – pokončen
- barva listov sivo zelena, srednje svetla
- brez zadebelitev
- srednje obeljena
- za pridelavo mlade čebule
- tvori cvetno steblo

Hvala za pozornost!

